

Lapin yliopisto

Oikeustieteiden tiedekunta

PROSESSIOIKEUS (OTM0001E)

Tentti 12.6.2017

Tentissä jaetaan ensin oikeustapauskysymykset eli kysymykset 1 ja 2, joiden ratkaisemisessa saa käyttää lakikirjaa. Noin klo 11.30 kerätään lakikirjat pois ja samalla jaetaan kysymykset 3–5. Tämän jälkeen voi vielä vastata oikeustapauskysymyksiin ilman lakikirjan apua. Kirjoita vain yksi rivi tekstiä konseptin mukaiselle riville. Vastaaminen konseptin keskiaukeamalle on suositeltavaa.

Oikeustapaus 1. (15 pistettä; vastauksen suositeltu enimmäispituus 2 sivua)

Anna, Else ja Lasse kertoivat käräjäoikeudelle jättämässään haastehakemuksessa, että heidän äitinsä Helmi oli 9.8.2010 allekirjoittamallaan lahjakirjalla lahjoittanut pojalleen ja kantajien veljelle Erkille eräät asunto-osakkeet. Lahjakirjassa ei ollut ennakkoperinnön luonteen kumoavaa mainintaa, joten kyseessä oli ennakkoperintö. Kun Helmi oli kuollut 28.1.2015, kantajat eivät olleet voineet saada lakiosiaan pesässä jäljellä olleesta omaisuudesta. Sen vuoksi he vaativat, että Erkki velvoitetaan suorittamaan heille kullekin lakiosan täydennystä 10 000 euroa lainmukaisine korkoineen.

Erkki on häneltä pyydytyssä kirjallisessa vastauksessaan vastustanut kannetta ja vaatinut sen hylkäämistä, koska olosuhteisiin katsoen oli otaksuttava Helmin tarkoittaneen lahjan muuksi kuin ennakkoperinnöksi.

Erkin lausuman johdosta kantajat ovat heiltä pyydytyssä kirjallisessa lausumassa vedonneet lisäksi siihen, että Helmi oli ilmeisesti tarkoittanut lahjoituksella suosia vastaajaa kantajien vahingoksi. Suullisen valmistelun istunnossa ja sittemmin pääkäsittelyssä kantajien avustaja Pykälä on kuitenkin luopunut vetoamasta suosiolahjaan ja ilmoittanut, että kysymyksessä on ollut ennakkoperintö. Erkin avustaja Leksi on uudistanut vastaajan puolesta aikaisemmin lausutun.

Pääkäsittelyssä kuultiin useita todistajia, joista viimeiseksi kuultu Paavo kertoi Helmin sanoneen, ettei lahjaa ollut tarkoitettu ennakkoperinnön luonteiseksi. Pääkäsittelyn lopuksi asianosaiset puolin ja toisin vaativat korvausta oikeudenkäyntikuluistaan, kantajat 3000 euroa ja vastaaja 2000 euroa lainmukaisina korkoineen.

Käräjäoikeus katsoi 30.12.2015 julistamassaan tuomiossa selvitetyn, että Helmi oli halunnut lahjoituksella suosia vastaajia kantajien kustannuksella. Helmin tarkoitus ja hänen määräyksensä lahjoituksen luonteesta kumosivat lahjoituksen ennakkoperintöluonteen. Koska kantajat olivat suullisessa valmistelussa ja sittemmin pääkäsittelyssä vedonneet ainoastaan lahjoituksen ennakkoperintöluonteeseen ja kun Helmin suosimistarkoituksen takia lahjoitus ei ollut ennakkoperintöä, käräjäoikeus hylkäsi Erkkiin kohdistetun kanteen ja velvoitti kantajat korvaamaan vastaajan oikeudenkäyntikulut vaadituilla 2000 eurolla lain mukaisine korkoineen.

Kantajille myönnettiin jatkokäsittelylupa ja he ovat valittaneet käräjäoikeuden tuomiosta Rovaniemen hovioikeuteen ja vedonneet vaihtoehtoisesti siihen, että Helmi oli antanut Erkille muunlaisen perintökaaren 7 luvun 3 §:ssä tarkoitettua lahjoituksen kuin ennakkoperinnön, joka lahjoitus esti heitä saamasta Helmin jälkeen heille kuuluvia lakiosia. Valittajat ovat lausuneet, että kannetta oli käräjäoikeudessa ajettu ennakkoperintöperusteella, koska kantajien tiedossa ei ollut ollut sellaisia seikkoja, jotka olisivat muuttaneet lahjan luonteen muuksi. Tämän jälkeen kantajilla

ei ollut ollut mahdollisuutta vedota todistajan pääkäsittelyn viime minuuteilla vahvistamaan seikkaan. Sen vuoksi kantajat ovat vaatineet kärjäoikeuden tuomion kumoamista ja vastaajan velvoittamista suorittamaan heille kanteessa vaaditut määrät oikeudenkäyntikuluineen sekä lisäksi vastaajan velvoittamista korvaamaan heidän muutoksenhakukulunsa 1000 euroa lain mukaisine korkoineen.

Erkki on vastauksessaan vaatinut kärjäoikeuden tuomion pysyttämistä ja kantajien velvoittamista korvaamaan hänen vastauskulunsa hovioikeudessa 500 eurolla lain mukaisine korkoineen.

KYSYMYS:

Esitä perusteltu näkemys tapaukseen liittyvistä väittämistaakka- ja preklusiokysymyksistä. Selosta myös miksi väittämistaakkaa ja preklusiota koskevat oikeusohjeet on otettu Suomen lain säädäntöön.

Oikeustapaus 2. (10 pistettä; vastauksen suositeltu enimmäispituus 2 sivua)

Virallinen syyttäjän vaati A:lle rangaistusta virkamiehen väkivaltaisesta vastustamisesta sillä perusteella, että A oli 10.10.2013 Rovaniemellä Rovaniemen työvoimatoimiston tiloissa harjoittanut väkivaltaa virkatehtäviään suorittaneita työvoimatoimiston virkamiehiä toimistonjohtaja B:tä ja vahtimestari C:tä kohtaan uhkaamalla heitä esille ottamallaan puukolla lähietäisyydeltä ja tökkien puukolla B:tä ja vahtimestaria kohti ja lausuen sanallisia uhkauksia. Tässä tilanteessa A oli lisäksi lyönyt C:tä vasempaan silmäkulmaan aiheuttaen tälle aristusta.

B ja C yhtyivät kumpikin syyttäjän rangaistusvaatimukseen ja vaativat A:n tuomitsemista rangaistukseen virkamiehen väkivaltaisesta vastustamisesta. Rangaistusvaatimuksen lisäksi C esitti jutussa myös 500,00 euron vahingonkorvausvaatimuksen, joka perustui siihen, että A:n lyönti oli aiheuttanut C:lle kipua ja särkyä.

Pääkäsittelyssä A totesi pitävänsä B:n ja C:n häntä vastaan esittämiä rangaistusvaatimuksia täysin lainvastaisina ja totesi, että tuomioistuimen pitää ehdottomasti hylätä vaatimukset tuomiolla. Tätä väitettä A perusteli sillä, että B ja C eivät voi vaatia asiassa rangaistusta, sillä he eivät ole virkamiehen väkivaltaisen vastustamisen asianomistajia.

KYSYMYS:

- A. Miten tuomioistuimen pitäisi suhtautua A:n esittämään väitteeseen siitä, että B ja C eivät ole asianomistajia ja että tuomioistuimen pitäisi tästä syystä hylätä heidän esittämänsä rangaistusvaatimukset tuomiolla. Perustele vastauksesi ja mainitse asiaan liittyvät lainkohdat.
- B. Miten tapauksen arviointiin olisi vaikuttanut se, jos B ja C olisivat jutun esitutkintavaiheessa ilmoittaneet, että heillä ei ole rangaistusvaatimuksia A:ta vastaan?

Lapin yliopisto

Oikeustieteiden tiedekunta

PROSESSIOIKEUS (OTM0001E)

Tentti 12.6.2017

Tehtävät 3–5 jaetaan tentissä noin klo 11.30.

Kirjoita vain yksi rivi tekstiä konseptin mukaiselle riville. Annetun vastaustilan ylittävää vastausosaa ei lueta eikä arvostella. Vastaaminen konseptin keskiaukeamalle on suositeltavaa.

Tehtävä 3.

Kerro rikosasian haastehakemuksen pakollisesta sisällöstä. (10 pistettä; vastaustila 2 sivua)

Tehtävä 4.

Vastaa kumpaankin kysymykseen. (yhteensä 10 pistettä; vastaustila yhteensä 1 sivu)

- a) Nimeä keskeisimmät menettelyperiaatteet. (3 p.)**
- b) Nimeä ja selosta lyhyesti oikeudenkäynnin julkisuuden funktiot. (7 p.)**

Tehtävä 5.

Määrittele lyhyesti seuraavat käsitteet. (yhteensä 5 pistettä; vastaustila yhteensä 1 sivu)

- a) Asialegitimaatio (1 p.)**
- b) Muotoamiskanne (1 p.)**
- c) Välituomio (1 p.)**
- d) Kontradiktorinen periaate (2 p.)**